

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 770/2015
04.02.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранка Станић и Гордане Ајншпилер Поповић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца – противтуженог В.П. из Б., кога заступа пуномоћник Г.П., адвокат из Б., против тужених-противтужилаца Предузећа У.Р. ДОО из Б., П.С. из Б. и С.П. из Б., чији је заједнички пуномоћник М.Ш., адвокат из Н.Б., по тужби ради исплате износа од 26.038.764,45 динара, а по противтужби ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр.2317/2014 од 03.12.2014. године, у седници већа одржаној 04.02.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца В.П. из Б., изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж бр.2317/2014 од 03.12.2014. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П бр.3203/10 од 22.01.2014. године, ставом првим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца-противтуженог којим је тражио да се обавезу тужени-противтужиоци да му солидарно плате новчани износ од 26.038.764,45 динара са законском затезном каматом почев од 01.06.2007. године па до исплате, као неоснован. Ставом другим усвојен је противтужбени захтев тужених-противтужиоца и утврђено да је ништав и да не производи правно дејство уговор о регулисању међусобних односа од 10.09.2002. године закључен између тужиоца и тужених. Ставом три обавезан је тужилац да туженима плати парничне трошкове у износу од 3.057.500,00 динара.

Апелациони суд у Београду пресудом Гж бр.2317/2014 од 03.12.2014. године одбија као неосновану жалбу тужиоца и потврђује пресуду Вишег суда у Београду П бр.3203/10 од 22.01.2014. године у првом и другом ставу изреке. Ставом другим преиначује решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду П бр.3203/10 од 22.01.2014. године, тако што обавезује тужиоца да туженима плати парничне трошкове у износу од 2.844.500,00 динара.

Против другостепене пресуде, тужилац-противтужени изјављује благовремену и дозвољену ревизију. Ревизију изјављује због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Ревизијски суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 399. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. важећег Закона о парничном поступку и одлучио као у изреци ревизијске пресуде из следећих разлога:

Ревизија тужиоца-противтуженог није основана.

Нижестепене пресуде нису захваћене битном повредом из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Неосновано се ревизијом указује на битну повреду из члана 361. став 1. а у вези члана 249, 251. и 253. Закона о парничном поступку. У овој парници вештачење је поверено Заводу за судско вештачење из Н.С. који је ангажовао вештака Н.М., која је од стране Министарства правде именована за судског вештака. Самим тим, неосновано је указивање тужиоца на учињену битну повреду, јер је сам Завод за вештачење овлашћен да ангажује вештака за израду налаза и мишљења. Неосновано се ревизијом указује и на битну повреду из члана 361. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку јер су у побијаној пресуди дати разлози о свим одлучним чињеницама које нису међусобно нејасни и ни противречни.

Према утврђеном чињеничном стању између тужиоца и првотуженог предузећа је јануара 1999. године закључен уговор о пружању адвокатских услуга. Првотужено предузеће ангажовало је тужиоца у својству адвоката за заступање тог предузећа у спору против К.б. у парници која је окончана пресудом П 3502/01 у корист Предузећа У.Р. Друго и трећетужени су оснивачи првотуженог предузећа. Дана 31.08.2002. године Предузеће У.Р. са К.б. закључило је уговор о регулисању међусобних обавеза којим су странке у члану 1. констатовале да је због једностраног раскида уговора о кредиту од 17.07.2001. године у износу од 1.500.000 ДМ донета правноснажна и извршна делимична пресуда П бр.3502/01 где је спроведено извршење преноса средстава са рачуна банке на рачун првотуженог предузећа у износу од 108.951.157,04 динара 19.08.2002. године по решењу о извршењу И 1857/02 од 05.08.2002. године. Чланом 4. уговорено је да у случају испуњења услова из члана 3. уговора, уговорне странке су сагласне да наплаћена средства у износу од 108.736.157,04 динара по наведеном решењу о извршењу представљају дугорочни кредит који банка даје предузећу под условима да предузеће наплаћени износ у својим књиговодственим књигама претвори у кредит на рок од 6 година, са грејс периодом од једне године и каматом од 3% на годишњем нивоу. Дана 10.05.2002. године између тужиоца као адвоката и првотуженог предузећа и друго и трећетужених закључен је уговор о регулисању међусобних односа. Тим уговором су у члану 1. уговорне стране констатовале да између адвоката и предузећа постоји десетогодишња пословна сарадња у пружању адвокатских услуга првотуженом предузећу. У члану 4. констатовано је да предузеће и оснивачи

имају према адвокату обавезу у новчаном износу и то 29% од профита које предузеће, оснивачи предузећа и адвокат, заједнички остваре од кредита које је то предузеће добило од К.б. у износу од 108.736.157,04 динара и других кредита које ће добити од К.б. у износу од 108.736.157,04 динара, а сходно уговору закљученом између предузећа и К.б. дана 31.08.2002. године као и по основу свих кредита или погодности које предузеће добије од К.б.. Чланом 6. уговора предвиђено је да приоритет у исплати профита у смислу члана 4. уговора има адвокат у износу од 150.000 евра, а након исплате наведеног износа профит ће се исплаћивати сразмено уделима у профиту, с тим да се исплата адвокату од 150.000 евра урачунава у профит од 29% из члана 4. уговора. Чланом 10 констатовано је да је смисао закљученог уговора у међусобном поверењу уговорних страна, учествовању уговорних странака у подели профита у смислу члана 4. и 6. уговора, обавештавању о предузетим активностима у циљу успешног инвестирања средстава предузећа, заштити његове имовине и оснивача, новчаних средстава адвоката које се налазе код предузећа оснивача.

Тужилац је у току поступка тврдио да је својим залагањем издејствовао кредит код Фонда за развој РС а касније и повољне кредите код К.б. и да се у овај правној ствари не ради о награди за пружање адвокатских услуга јер је тужилац наплатио све хонораре за себе и адвокате који су сарађивали са њим и тужени му по том основу не дугују ништа. Тужени су у току поступка оспорили постојање било каквог заједничког улагања са тужиоцем, тврдећи да до доношења пресуде против К.б. нису ништа плаћали тужиоцу на име награде и трошкова за заступање, да је било више рачуна који су се односили на заступање у спору са К.б. у износу од 150.000 евра, што је тужиоцу исплаћено. Сва своја дуговања, по основу кредита, првотужени је затворио према К.б. на основу споразума о регулисању међусобних односа од 26.12.2007. године када је констатовано да је првотужени у целости решио међусобна потраживања и дуговања по свим уговорима према банци.

Првостепени суд одбија тужбени, а усваја противтужбени захтев уз образложење да је у конкретном случају предмет обавезе из уговора од 10.09.2002. године недопуштен јер је сходно члану 49. Закона о облигационим односима противан добрим обичајима, те самим тим је неосновано потраживање тужиоца из ништавог правног става.

С обзиром на тако утврђено чињенично стање, правилно је другостепени суд применио материјално право када је потврдио првостепену пресуду којом је одбијен тужбени захтев за исплату дуга по уговору, а усвојен противтужбени захтев за утврђење ништавости уговора о регулисању међусобних односа од 10.09.2002. године.

Ревидент у ревизијским разлозима изражава супротан правни став од израженог става нижестепених судова.

Ревизијски суд не прихвата у ревизији изражене правне ставове. Чланом 46. став 2. Закона о облигационим односима прописано је да уговорна обавеза мора бити могућа, допуштена и одређена, односно одредива. Кад је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив уговор је ништав како је то прописано у члану 47. истог закона. Одредбом члана 49. истог закона

прописано је да је предмет обавезе недопуштен ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима.

И по оцени Врховног касационог суда правилан је закључак нижестепених судова да се ради о недозвољеном предмету уговора. Одредбом члана 4 уговора, парничне странке су констатовале да предузеће и његови оснивачи имају према адвокату обавезу у новчаном износу од 29% од профита који се оствари од кредита које је предузеће добило од К.б.. Тужилац је током поступка тврдио да су при закључењу уговора и одређивању процента профита странке имале у виду да је тужилац својим залагањем издејствовао кредит код Фонда за развој РС а касније и повољне кредите код К.б.. Наведено указује да је обавеза исплате профита проистекла из поступања које се сматра недопуштеним и противним добрим обичајима, јер се одређено лице ставља у повољнији положај у односу на друга лица, а није проистекла из уговора о заједничком инвестирању парничних странака. Приликом оцене дозвољености предмета неког уговора суд није ограничен само на предмет уговорне обавезе, већ испитује и њен циљ, па и мотиве странака према утврђеним правилима за поједине врсте уговора. Тужилац није доказао да је овакво поступање било у складу са налагом тужених, нити у складу са законом, па самим тим се ради о ништавом уговору који не може бити основ за остваривање тужбом траженог новчаног износа, јер је предмет уговора недопуштен и противан добрим обичајима.

Наводи тужиоца да се ради о дозвољеном предмету уговора, и да не постоји забрана адвокату закључења уговора о инвестирању, није од утицаја на другачије пресуђење. Ово из разлога што су адвокатски трошкови у потпуности исплаћени тужиоцу, а тужилац није доказао да је предмет уговора од 10.09.2002. године заједничко инвестирање, већ се ради о сасвим другом правном послу, који је супротан принудним прописима и јавном поретку и добрим обичајима. Самим тим и потраживање из недозвољеног правног посла не ужива правну заштиту, па тужилац не може тражити исплату тужбом траженог износа из уговора чији је предмет недопуштен. Судови су добро одлучили када су одбили захтев тужбе за исплату утуженог износа и усвојили противтужбени захтев за утврђење ништавости предметног уговора.

Наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права се не могу прихватити основаним.

Како не постоје ревизијски разлози као ни они на које се пази по службеној дужности, ревизијски суд је на основу овлашћења из члана 405. став 1. ЗПП одлучио као у изреци ревизијске пресуде.

**Председник већа – судија
Бранислава Апостоловић, с.р.**